

Ο τελευταίος γεωργός (ιστορικό μυθιστόρημα)

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Γιώτα Κριλή

Μέρος δεύτερο Ματωμένες γειτονιές-1

Η παραμονή της πρωτοχρονιάς του 1914 γιορταζόταν με ιδιαίτερη χαρά από τον απανταχού Ελληνισμό και με περίσσιο κέφι στο σπιτί της Ερμιόνης και του Ηρακλή. Ήταν σα να είχε γίνει κάποιο θαύμα. Μέσα σε τρία χρόνια, με τον Ελευθέριο Βενιζέλο πηδαλιούχο της κυβέρνησης, η Ελλάδα έπαυσε να είναι «το πιο αδύναμο κράτος της Ανατολής», που οι Μεγάλες Δυνάμεις θεωρούσαν ανάξιο της μέριμνάς τους. Με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου τα σύνορά της και ο πληθυσμός της σχεδόν διπλασιάστηκαν. Οι νίκες του ελληνικού στρατού και η δόξα του ξέπλυσε την «ντροπή» του πολέμου του 1897. Ο ελληνικός λαός είχε αποχτήσει την αξιοπρέπειά του και ένιωθε περήφανος και αισιόδοξος.

Ο καπετάν Ροκάκης ήταν πολύ χαρούμενος και πολύ συγκινημένος. Κάθε τόσο κουνούσε το δάχτυλο και έλεγε:

- Βλέπει μακριά ο συμπατριώτης μου. Τι είπε όταν πρωτοήρθε στην Αθήνα; Το θυμόσατε; «Εντός δύο ετών πρέπει να γίνωμεν διπλάσιοι», είπε. Και γίναμε! Λευτερώθηκε η Κρήτη μας και ενώθηκε με τη μητέρα Ελλάδα.

Είχε ένα απόκομμα από την εφημερίδα Εστία που περιέγραφε την επίσημη τελετή, στο ενετικό λιμάνι στα Χανιά την πρώτη Δεκεμβρίου 1913, παρουσία του βασιλιά Κωνσταντίνου και του πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου. Κάθε τόσο ζητούσε να του το διαβάσει ο εγγονός του ο Σωκράτης για να το ακούνε και οι άλλοι.

Η πόλις ηγρύπνησε στολιζομένη. Εορτάζει δε ο ουρανός, αποκατασταθείς από της νυκτός της γαλήνης και ανατείλαντος εαρινού πλίου. Οι δρόμοι παρουσιάζουν όψιν λειμώνων ευωδιαζόντων από τας μυρσίνας. Παντού είναι ανηρτημένοι Βυζαντιναί σημαίαι μεταξύ των κυανολεύκων. Συνωστίζονται παντού χωρικοί υψηλόκορμοι ζώσαι εικόνες του Θεοτοκοπούλου. Τα Κρητικόπουλα εις σμήνη κυκλοφορούν με τις φουφουλίτσες των. Από του Νικηφόρου Φωκά του εκδιώξαντος εκ Κρήτης τους Άραβας πρώτην φοράν Έλλην βασιλεύς αποβιβάζεται εις την νήσον.

- Σωκράτη μου, θα πάμε μαζί στην Κρήτη. Το 'χω τάμα. Άμα λευτερωθεί η Κρήτη να πάω να την προσκυνήσω. Να που ήρθε η ώρα η καλή.

Όταν πριν τρία χρόνια, επέστρεψαν από τις διακοπές στο Αηδονοχώρι, η Μαρία και ο Σωκράτης ζητούσαν επίμονα να τους αγοράσουν ένα άλογο σαν το Ρήγα του κουμπάρου τους του Βαγγέλη. «Εκεί πέρα είναι ο στάβλος στην άκρη του κήπου, που ο παππούς έχει κάνει κοτέτσι», έλεγε η Μαρία. Ο πατέρας τους ο Ηρακλής τούς το έκοψε. «Δεν το συζητάμε καν. Τε-

Κρήτες επαναστάτες το 1913

λεία και παύλα». «Ούτε μια γάτα δεν μας αφήσατε να έχουμε», παραπονέθηκε ο Σωκράτης. «Το ξέρετε ότι εγώ δεν κάνω με γατιά!» φώναξε η γιαγιά η κυρα-Μαρίκα. «Είσαστε τόσο άδικοι. Ούτε στο χωριό μάς αφήνετε να μείνουμε ούτε ένα ζωάκι μάς αφήνετε να έχουμε», είπε η Μαρία και την πήρε το παράπονο. «Τι θα λέγατε για ένα σκυλί;» ρώτησε ο παππούς ο καπετάν Ροκάκης. «Ένα σκυλί σαν τον Καψάλη!» αναφώνησε ο Σωκράτης. «Μάλιστα, ένα τσοπανόπουλο να μας φυλάει». «Αλήθεια λες, παπού;» «Το σκέφτομαι από τότε που μας κλέψανε τις κότες. Τώρα γέρασα πια και δεν μπορώ να πετιέμαι και να τουφεκίζω στον αέρα για να φοβούνται οι κλέφτες. Το σκυλί θα 'ναι ένας καλός φύλακας, αλλά χρειάζεται φροντίδα. Άμα αναλάβετε να το φροντίζετε, εγώ θα φροντίσω να το φέρω». «Μακάρι, παπού. Έχεις το λόγο μας. Θα το φροντίζουμε και θα το βγάζουμε περίπατο», έκραξαν χαρούμενα και ξέχασαν το άλογο. Έτσι έκλεισε η συμφωνία μεταξύ παπού και εγγονών, ενώ η γιαγιά κουνούσε το κεφάλι και οι γονείς μειδιούσαν. Έπειτα από λίγους μήνες, ο παππούς έφερε ένα εξαμηνίτικο παιχνιδιάρικο κουταβάκι, τον Ασίκη, και ξετρελάθηκαν όλοι μαζί του.

Τώρα ο Ασίκης ήταν τριών χρονών, αχώριστος φίλος των παιδιών, καμάρι όλης της οικογένειας και κέρβερους του σπιτιού. Ήταν όμορφο σκυλί με ανοιχτό γκριζό χρώμα στα πόδια και στην κοιλιά που μεταβαλλόταν σε γκριζό καφέ στα πλάγια και στη ράχη. Είχε φουντωτή ουρά με άσπρο στην άκρη, μαύρο κεφάλι και αφτιά, μάγουλα και φρύδια γκριζα και αστραφερά μάτια. Μια άσπρη γαρνιτούρα σαν πέταλο διαγραφόταν επάνω από τη μαύρη μουσούδα. Μολονότι όμορφος είχε αγριωπή κοψιά.

Τότε είναι που ο Σωκράτης ζήτησε να μάθει κλαρίνο. «Κλαρίνο!» αναφώνησε ο

παππούς. «Και πού θα το παίζεις;» «Στα πανηγύρια, όταν θα πηγαίνουμε στο Αηδονοχώρι». Συνοφρυώθηκαν, χαμογέλασαν αλλά δεν του χάλασαν χατίρι. Συμφώνησαν να πληρώνουν τα δίδακτρα των μαθημάτων, μόνο που του επέβαλαν να ασκείται στο υπόγειο.

Μέσα σε κείνα τα τρία χρόνια είχε αλλάξει και η εκτεταμένη οικογένεια καθώς και η παρέα της. Τα αδέρφια της Ερμιόνης, ο Μανόλης και ο Λευτέρης, είχαν διακριθεί στους Βαλκανικούς Πολέμους. Ο Στέλιος επιστρατεύτηκε το Σεπτέμβριο του 1912. Πολέμησε και στους δυο πολέμους και επέστρεψε από το μέτωπο λαβωμένος σωματικά και ψυχικά και με γενειάδα ως ένδειξη πένθους. Έπασχε από βρογχίτιδα και μελαγχολία. Η Νικολέτα είχε γεννήσει το πρώτο τους μωρό, μια κόρη, όταν εκείνος έλειπε στον πόλεμο. Είχε αποχτήσει και η Όλγα ένα αγοράκι. Η Μαρία πήγαινε στην τρίτη τάξη στο Γαλλικό Κολλέγιο και ο Σωκράτης στην τρίτη τάξη στο γυμνάσιο.

Ετούτη την πρωτοχρονιά ντάντευαν με καμάρι τα μωρά και συζητούσαν ζωηρά τα τόσα πολλά γεγονότα που είχαν μεσολαβήσει από το 1910 και φαινότουσαν απίστευτα. Ακόμη και ο ξάδερφος του Στέλιου, ο βουλευτής Αλέξανδρος Παπαναστασίου, είχε καταταχθεί εθελοντής στον πόλεμο. Όμως ο Στέλιος ήταν θλιμμένος. Ο Πέτρος τον παρακινούσε να μιλήσει για τις εμπειρίες του.

- Όλοι εσείς, κι ο ξάδερφός μου, έχετε θαμπωθεί απ' τις νίκες, είπε με πίκρα κουνώντας το κεφάλι. Δεν βρεθήκατε στο μέτωπο. Δεν γνωρίσατε τα δεινά του πολέμου, το παράλογο μακελειό. Τι είδους πρωτοχρονιά θα κάνουν άραγε οι ακρωτηριασμένοι, οι σακατεμένοι και οι συγγενείς των σκοτωμένων;

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

«Τα Κρητικόπουλα εις σμήνη κυκλοφορούν με τις φουφουλίτσες των. Από του Νικηφόρου Φωκά του εκδιώξαντος εκ Κρήτης τους Άραβας πρώτην φοράν Έλλην βασιλεύς αποβιβάζεται εις την νήσον.»